

1. INTRODUCCIÓ

El novembre de 2001 es va constituir el projecte de l'OIDP, en el marc dels Projectes de Cooperació Descentralitzada de la Comissió Europea. En aquests nou anys, la xarxa de governs, ens municipals, centres de recerca i entitats civils que conformen l'Observatori Internacional de Democràcia Participativa ha anat ampliant els seus membres, creant nous espais de trobada, i aprofundint en la reflexió, l'intercanvi de coneixements i experiències i avançant en el treball per al desenvolupament de la democràcia participativa i l'aprofundiment democràtic de les nostres ciutats.

Els treballs que estem realitzant, els avenços aconseguits i els objectius compartits ens ajuden a continuar treballant en el foment de pràctiques innovadores de democràcia local i en la construcció i la difusió d'aquells membres que puguin facilitar i millorar el govern i la gestió de ciutats amb la participació i la implicació de la ciutadania en els espais de poder.

L'informe que us presentem recull les activitats i els projectes de l'OIDP duts a terme durant l'any 2009, el balanç de situació actual i permet el seguiment de les activitats i el funcionament de la xarxa per part dels seus membres.

2. EVOLUCIÓ DELS MEMBRES DE LA XARXA

El nombre d'adhesions a la xarxa segueix creixent any rere any. Si bé el 2008 el número total de membres (socis i col·laboradors) era de 394, actualment és de 457. Les ciutats sòcies actualment són 271 (26 més que l'any anterior) i els membres col·laboradors de la xarxa arriben a 186 (37 més que el 2008). La majoria de socis de la xarxa són europeus i la majoria de membres col·laboradors llatinoamericans.

Aprofitant la conjuntura de la celebració de la IX Conferència a Europa, la Secretaria Tècnica ha estat treballant els contactes amb ciutats sueques i organitzacions del Regne Unit per ampliar la distribució geogràfica dels socis de la xarxa, que a Europa segueix concentrada en els països mediterranis.

3. ÚLTIMA REUNIÓ DEL COMITÈ COORDINADOR (12 de març de 2009)

El Comitè Coordinador s'ha reunit enguany els dies 12 i 13 de març a Reggio Emilia. En aquesta reunió, els/les membres del Comitè Coordinador fan el seguiment dels projectes i iniciatives de la xarxa, aportant propostes i suggeriments per al seu bon desenvolupament i millora. En la sessió interna, celebrada a La Paz el 19 de novembre de 2008, es va aprovar que la pertinença al Comitè Coordinador tingui un caràcter voluntari i, per tant, obert a totes aquelles ciutats o membres col·laboradors, que manifestin el seu interès per tenir una participació activa dins de les activitats de l'OIDP.

En aquesta reunió, es van abordar els acords de la passada Conferència, la planificació de les activitats dels grups de treball OIDP, el disseny col·laboratiu dels continguts, la logística de la propera conferència, l'articulació amb altres xarxes internacionals, la convocatòria de la IV Distinció "Bones Pràctiques en Participació Ciutadana", la presentació de noves eines de treball en xarxa, així com altres aspectes relacionats amb el web OIDP i el funcionament ordinari de la Secretaria Tècnica.

L'acta de la reunió del Comitè Coordinador, així com les actes de totes les reunions, es troba disponible en línia a l'àrea privada de socis del web OIDP.

4. PROCÉS DE LA IV DISTINCIÓ OIDP "BONA PRÀCTICA I PARTICIPACIÓ"

En aquesta quarta edició, hi han participat 22 experiències procedents d'Argentina, Brasil, Espanya, França, Madagascar i Mèxic. Tal i com estableixen les bases de la convocatòria, el jurat té un caràcter internacional, es forma anualment prèvia sol·licitud des de la Secretaria Tècnica, i té un caràcter voluntari. En aquest edició, han format part del jurat: la Presidència de l'OIDP (representada en aquesta edició per la ciutat de Reggio Emilia), la Secretaria Tècnica (la ciutat de Barcelona), tres ciutats membres del Comitè Coordinador (la ciutat de Còrdova, Espanya, la Diputació de Barcelona i la Prefeitura de Porto Alegre), la ciutat esmentada en la III edició, Junta de Freguesia de Carnide (Portugal) i 11 membres col·laboradors de la xarxa:

- Nucli de Gestió Urbana i Polítiques Públiques de la Universitat Federal de Pernambuco (Brasil).
- Transnational Institute -TNI (Holanda).
- Asociación Sociocultural Municipalidad y Cultura (República Dominicana).
- Departament d'Estudis dels Mitjans Actuals (Espanya).
- Asociación Educativa Hispanoamericana (Perú).
- Ciudad Participativa, Facultat de Ciències Socials de la Universitat de Buenos Aires (Argentina).
- Elige Perú (Perú).
- Institut de Drets humans de Catalunya (Espanya).
- Comissió d'Inclusió Social i Democràcia Participativa de Ciutats i Governos Locals Units (en representació de diferents ciutats del món).
- Centro Operacional de Vivienda y Poblamiento – Copevi (Mèxic).
- Observatori de Participació i Polítiques Públiques de la Universitat Rey Juan Carlos de Madrid (Espanya).

5. PUBLICACIONS

Enguany, s'han publicat dos CD: un amb el contingut de les ponències, sessions de debat i els resultats dels treballs realitzats en la VIII Conferència celebrada a La Paz, i l'altre és un CD doble amb la recopilació de les candidatures presentades a la IV Distinció en Bones Pràctiques, d'una banda, i de l'altra, un CD específic amb el projecte distingit en el qual es descriu l'experiència d'una manera més extensiva. Ambdós CD estan traduïts al castellà i a l'anglès (d'acord amb la decisió presa en l'última reunió del Comitè Coordinador anteriorment esmentada) i estaran disponibles en línia al web OIDP després de la IX Conferència, on reparteixen i es donen a conèixer en primícia entre els socis i assistents a la mateixa.

6. NOVETATS

>> MEDIATECA

Tal i com es va establir en la sessió interna de la VIII Conferència a La Paz, durant aquest any s'ha creat una Mediateca o biblioteca virtual en el web oidp, i es realitza una petició expressa per a la tramesa de materials audiovisuals als socis i col·laboradors. Així mateix, la convocatòria de la Menció Especial del Públic sobre vídeos i participació ha constituït un incentiu molt positiu per a l'enviament de nous vídeos per part de les ciutats. Actualment,

L'OIDP compta amb més de 70 suports audiovisuals, i és possible el visionament directament en el web de 12 vídeos. Resta pendent la seva classificació temàtica, la pujada de la resta de vídeos i l'organitzador d'un cercador al web.

>> FÒRUMS VIRTUALS I ESPAI VIRTUAL RESERVAT PER AL JURAT

Amb la voluntat de propiciar el debat i el treball compartit, s'han habilitat tres fòrums virtuals, que corresponen als tres grups de treball, en l'àrea privada dels membres. Aquests fòrums actualment són només accessibles als membres del grup i permeten col·locar bibliografia i documentació de treball i publicar comentaris amb arxius adjunts per incorporar al debat.

Per a l'articulació amb la CISP, també s'ha habilitat durant el 2009 un fòrum virtual accessible des de les pàgines web d'ambdues xarxes. El debat que es du a terme en aquest fòrum és accessible a qui ho desitgi des de la pàgina inicial del web. No obstant això, per participar-hi introduint propostes, comentaris, adjuntant documents de referència i enllaços d'interès per al debat, etc., cal introduir-hi un nom d'usuari i una clau de pas com a soci o membre col·laborador de la xarxa OIDP.

Enguany, també s'ha introduït com a novetat un espai adreçat al jurat. Aquest espai ha permès facilitar des de la Secretaria Tècnica tota la documentació que les ciutats candidates al premi aporten per formalitzar la fitxa que és obligatori lliurar. La seva novetat, doncs, rau en que el jurat tingui, a més de la fitxa, accés al màxim d'informació possible (fotografies, bibliografia, fullets, etc.) per part de les ciutats.

>> CONVOCATÒRIA D'UNA MENCIÓ DEL PÚBLIC PER A VÍDEOS

La convocatòria d'una "Menció especial del Públic per a la IX Conferència Internacional OIDP de Reggio Emilia" s'ha adreçat a vídeos relacionats amb experiències de participació ciutadana. No obstant això i atès que s'ha obligat la realització d'una selecció d'un nombre limitat de vídeos –per raons òbvies de temps per a les projeccions– s'ha prestat una major atenció a les experiències participatives relacionades amb joves, d'acord amb la temàtica central de la IX Conferència. La Secretaria Tècnica ha sol·licitat a cadascuna de les ciutats tant l'enviament de vídeos com d'una fitxa tècnica d'avaluació elaborada pel grup de treball d'audiovisuals.

>> VÍDEO AMB ENTREVISTES A JOVES DE DIFERENTS CIUTATS DE L'OIDP

La realització d'un vídeo inaugural realitzat i/o protagonitzat per joves a la **IX Conferència** sorgeix com una proposta dels membres del Comitè Coordinador de l'OIDP en l'última reunió celebrada el març a Reggio Emilia, i s'insereix en el marc d'una investigació que han estat desenvolupant els i les joves de Reggio Emilia, com a activitat prèvia i preparatòria dels continguts de la Conferència. En aquesta reunió, es va acordar afavorir la presència de joves a la trobada, així com abordar les temàtiques des d'un plantejament "que no sigui una visió exclusiva d'adults, sinó que parteixi de les vivències i del lloc que ocupen els joves a la ciutat". Tant a Reggio Emilia com en altres ciutats de l'OIDP, hi ha moltes oportunitats per a la participació, malgrat això, no sempre els adults creuen o coneixen altres formes de participar. La pregunta que es va plantejar va ser: Els joves realment no participen o participen d'una manera diferent?

Per a això s'ha desenvolupat una metodologia que, a través de l'observació, d'entrevistes semiestructurades, grups de discussió jove, entrevistes de vídeo, etc., pretén recollir opinions,

analitzar què pensen, localitzar espais, així com propostes per als governs locals sobre "com, on i quan els i les joves participen". En el marc d'aquesta investigació, es va plantejar incorporar un vídeo presentació de la Conferència on sobre la base d'un guió-entrevista (5 preguntes) proposat pels i per les joves de Reggio Emilia i fruit d'aquesta investigació, es poguessin incorporar visions, punts de vista, diferències, etc., de joves d'altres procedències o d'altres ciutats de la xarxa internacional.

En aquesta iniciativa, adreçada a joves entre 16 i 25 anys, han participat joves de la Junta de Freguesia de Carnide, Nanterre, Aubagne, Sao Bras, Rosario, Sant Boi de Llobregat, Porto Alegre i Reggio Emilia. Els i les joves de San Fernando de Henares no només han participat en les entrevistes, sinó que també han realitzat el muntatge audiovisual.

7. RECORDATORI: NOU WEB OIDP

En el decurs de l'any 2009, hem estrenat un nou disseny i estructuració dels continguts del web OIDP que inclou:

- Un apartat específic amb les Publicacions pròpies de la xarxa.
- Disponibilitat de les Publicacions dels CD en línia amb els continguts de la VII Conferència i de la III Distinció.
- Calendari anual.
- MEDiateca .
- Espai d'articulació OIDP-CISDP amb accés des de la pàgina principal.

8. ESPAI RESERVAT PER ALS SOCIS

Com a membre de la xarxa, cada soci o col·laborador disposa d'un nom d'usuari i d'una clau de pas personalitzats que li permet accedir a la zona de socis; és a dir, li permet accedir als reglaments, actes de les reunions i altres documentacions d'interès. També els permet poder introduir notícies, esdeveniments a l'agenda, estudis i experiències que vulguin compartir amb la resta de membres i amb tothom qui visiti el nostre web. Com a novetat, des d'aquest any 2009 també la zona privada és la porta d'entrada als fòrums virtuals dels grups de treball de la xarxa.

Per mantenir les dades dels socis de la xarxa el més actualitzades possible i mantenir-vos informats en tot moment de tot el que succeeix dins de la xarxa, us demanaríem si us plau que verifiqueu les dades de la vostra fitxa de membre o contacteu directament amb la Secretaria Tècnica.

9. GRUPS DE TREBALL

>> Segregació espacial i territori en els grans centres urbans. Coordinat per Félix Sánchez, Observatori de les Metròpolis de São Paulo. Aquest grup es crea en la reunió del Comitè Coordinador del 12 de febrer de 2008 a Porto Alegre i se l'insta a presentar els seus primers resultats en la VIII Conferència a La Paz. En aquest marc, Félix va presentar el document marc i el pla de treball a desenvolupar fins a la IX Conferència: Debat entorn a les formes d'exclusió social, les respostes dels governs locals, semblances i diferències en els territoris. Presentació de contribucions i sistematització de les informacions. Presentació dels resultats.

Al llarg del 2009, les ciutats de Porto Alegre, Ciutat de Mèxic i el Centro Operacional de Vivienda y Poblamiento coordinats per l'Observatori de les Metròpolis de São Paulo, compten amb el suport de la Secretaria Tècnica i han estat aportant documentació teòrica i acadèmica per crear un marc conceptual compartit. La suma de totes aquestes contribucions ha donat lloc a un document final sobre la relació entre segregació espacial i democràcia participativa (*el document es troba en aquesta mateixa carpeta*); actualment no hi ha estudis que articulin democràcia participativa i segregació, per la qual cosa la documentació que es presenta és un punt d'inici per a això. Aquest marc conceptual ha estat acompanyat d'una síntesi de diferents casos reals que posen de manifest com a través de la democràcia participativa es combat la segregació territorial en diferents realitats: Paraguai, Porto Alegre, Ciutat de Mèxic, Montevideo, Cuenca (Equador), São Paulo i Santo André. A més, les ciutats han aportat altres recursos com un mapa de l'exclusió/inclusió de Porto Alegre i un altre de Ciutat de Mèxic.

Metodologia de treball del GT: a través del fòrum virtual com a espai en el qual aportar tota la documentació i fomentar el debat; també a través de multiconferències via Skype per ordenar el treball i aprofundir en el debat.

Reptes per al 2010:

- Aprofundir en la relació segregació espacial, polítiques socials territorials i participació ciutadana per impulsar la inclusió social i la democràcia participativa.
- Incorporar ciutats europees per analitzar com es tracta la qüestió de la segregació territorial en contextos no llatinoamericans.
- Establir un calendari de treball per al grup que coincideixi amb esdeveniments importants per inserir la discussió en altres fòrums internacionals, per exemple, amb el FALP de Getafe, del 10 al 12 de juny de 2010.

>> Joves, nens i nenes. Construcció de ciutadania en processos participatius. La posada en marxa d'aquest grup surt a petició de la Junta de Freguesia de Carnide (Lisboa) i que, en la reunió celebrada a Reggio Emilia el 12 de març de 2009, presenta la seva proposta al Comitè Coordinador. Després de la seva aprovació, s'estableix que el pla general de treball del grup sigui el següent:

- Elaboració i discussió d'una fitxa tècnica amb registres propis a la temàtica del grup (fòrum virtual GT OIDP).
- Banc d'experiències de participació sobre joves i infància. Contribució als continguts de la IX Conferència a Reggio Emilia.
- Construcció d'un marc conceptual (fòrum virtual GT OIDP). Contribució als continguts de la IX Conferència a Reggio Emilia.

Més concretament, el pla de treball establert fins a la IX Conferència és el següent: elaboració i debat de la fitxa model per al Banc d'Experiències, compilació d'experiències i construcció del marc conceptual.

Des de la seva aprovació en el mes de març d'enguany, el grup ha treballat en l'elaboració d'una fitxa per a la compilació de les experiències (*que podeu trobar en aquesta mateixa carpeta*). Aquesta fitxa també es troba des del mes de juny en l'apartat "Destacats" de la pàgina web, i és accessible en tots els idiomes en aquelles ciutats i organitzacions que no formen part del grup motor. A més, a través de la *Newsletter* del mes de juliol, es va fer una convocatòria específica perquè les ciutats poguessin contribuir a aquest banc d'experiències enviant-les per correu electrònic a la ciutat coordinadora i a la Secretaria Tècnica. També el fòrum virtual ha servit per recollir algunes d'aquestes aportacions. Actualment, el grup de treball compta amb 13 experiències recopilades.

Les ciutats que es van adherir a aquest grup van ser: Reggio Emilia, Donostia, Tolima, Tona, Santa Cristina d'Aro i Río das Ostras.

Els reptes per al 2010 són:

- Ampliació de la base de dades.
- Crear un espai al web OIDP en el qual cada mes es destaquí una experiència i on tots els membres de la xarxa puguin opinar, discutir i preguntar sobre la mateixa.
- Creació d'un perfil propi per a cada experiència al web OIDP que es pugui utilitzar com a banc de recursos.

<< La imatge com a eina comunicativa i participativa.

Aquesta proposta d'anàlisi està coordinada per Giovanni Alegretti i Alfredo Ramos, i neix de la cooperació entre l'Observatori de Pràctiques Participatives (OPP)-POVOS, que en aquesta secció està dinamitzat des del Centre d'Estudis Socials de la Universitat de Coimbra i la Fundació d'Estudis Ciutadans, vinculada a la Federació Regional d'Associacions de Veïns de Madrid.

Es constitueix com a grup de treball OIDP en la reunió del Comitè Coordinador celebrada a Porto Alegre el 12 de febrer de 2008, i es compromet a la creació d'un marc de reflexió sobre la imatge i altres suports audiovisuals com a eines útils a les pràctiques de participació ciutadana. D'ençà de la seva creació, ha treballat molt activament en la recopilació de vídeos, col·laborant en l'ampliació de la mediateca de l'OIDP, així com en l'organització d'una sessió específica sobre audiovisuals en el marc de cada una de les conferències internacionals. Així mateix i des del seu origen, pretén establir les bases per a la creació d'un Premi de Bones Pràctiques en matèria audiovisual en relació amb processos de participació ciutadana. En aquest sentit, s'està treballant en la construcció de criteris i indicadors per a l'avaluació de productes audiovisuals.

Com a proposta del grup de treball sorgeix també la creació d'una Menció del Públic en la IX Conferència per a vídeos. La convocatòria es realitza des de la Secretaria Tècnica entre totes les ciutats i membres col·laboradors de la xarxa, i hi concorren un total de 30 vídeos dels quals se n'han seleccionat un 9 en total que es visionaran en el marc del taller d'audiovisuals d'aquesta Conferència i optaran a l'esmentada Menció. Sobre aquesta selecció de vídeos, es treballarà per assentar els futurs criteris d'elegibilitat del futur premi de bones pràctiques en el camp audiovisual.

Les ciutats que es van adherir a aquest grup van ser: Nanterre, Cardedeu, Còrdova (Espanya), Sant Boi de Llobregat i La Paz. Com a membres col·laboradors, l'Asociación Educativa Hispanoamericana de Perú i ETCS (Cooperativa Estratègies Transformació Comunitària Sostenible).

Metodologia de treball del GT: a través del fòrum virtual com a espai deliberatiu en línia i principalment a través dels tallers participatius que s'incorporen en cadascuna de les sessions audiovisuals de cada conferència, sobre la base de propostes de visionats.

Els reptes per al 2010:

- ✓ Elaboració i discussió final de la fitxa tècnica d'avaluació d'audiovisuals.
- ✓ Constitució d'un Comitè d'Avaluació per monitorar els criteris d'elegibilitat que seran la base d'un futur premi de bones pràctiques en participació ciutadana, específica per als

- productes audiovisuals i que es preveu convocar en la IX Conferència OIDP a Mèxic DF l'any 2010.
- ✓ Ampliació i classificació temàtica de la Mediateca OIDP.

10. ARTICULACIÓ AMB LA CISDP (CGLU)

Des de fa alguna anys, un nombre creixent de ciutats sòcies d'ambdues xarxes han anat expressant la necessitat que el treball desenvolupat en el si de l'OIDP i de la CISDP es complementi. Recollint aquesta voluntat, el 2008 es va decidir concretar aquest compromís mitjançant una sèrie d'activitats conjuntes:

- Invitació a participar en el Jurat de la III Distinció (2008) i de la IV Distinció (2009) "Bones Pràctiques en Participació Ciutadana" OIDP.
- Participació de la CISDP en l'Assemblea anual dels membres de l'OIDP i en una taula de debat de la VIII Conferència Anual OIDP (LA Paz, 19-21 de novembre), a través d'una de les seves vicepresidències, el municipi d'Ecatepec de Morelos (Mèxic).
- Col·laboració en l'organització de la reunió anual de la CISDP en el marc de la IX Conferència Internacional OIDP.
- Inici d'una reflexió conjunta sobre l'elaboració d'un document de posició política en matèria de democràcia participativa.
- Presentació de la proposta d'elaboració d'un document de posició política en la IX Conferència Internacional per part de les ciutats de Nanterre i Donostia-San Sebastián.
- Com a tema d'interès comú a ambdues xarxes, també es proposa inicialment la definició d'impactes sobre polítiques de participació ciutadana, i no es compta actualment amb cap ciutat que pugui coordinar aquesta temàtica.

Metodologia de treball:

- Fòrum virtual d'articulació entre la CISDP i l'OIDP. Aquest fòrum virtual al qual s'accedeix a través dels webs d'ambdues organitzacions s'habilita amb la finalitat de facilitar el debat i la comunicació entre les ciutats que componen el grup motor. Les ciutats que formen aquest grup es comprometen també a ampliar el debat, traslladant-lo als seus àmbits d'actuació. A través del fòrum virtual, es va presentar per part de Donosti-San Sebastián un esborrany sobre el document de posició política com a punt de partida per iniciar el debat.
- Reunions presencials de treball: en el marc de la reunió del Comitè Coordinador, es va realitzar una reunió específica amb l'objectiu de reforçar i conèixer la postura dels/de les membres del Comitè Coordinador sobre l'articulació amb la CISDP.

Les ciutats que es van adherir a aquest grup van ser: Donostia-San Sebastián, Nanterre, Ecatepec de Morelos, Còrdova (Espanya), La Paz (Bolívia), Mèxic DF, FEDOMU (Federació dominicana de municipis) i Diputació de Barcelona.

Reptes per al 2010:

- Dinamitzar el debat sobre el document de posició política entre les ciutats de les dues xarxes internacionals.
- Aprovació del document de posició política en el marc de la X Conferència Internacional OIDP a Mèxic DF.

- Coordinació de dates i continguts, a través de la CISDP, amb el III Congrés Mundial de CGLU previst per als dies 17, 18, 19 i 20 de novembre de 2010.

11. PARTICIPACIÓ DE L'OIDP EN ALTRES ACTIVITATS DURANT EL 2009

- VI Conferència anual AERYC: Cohesió Social i Governança democràtica: per a unes regions i ciutats més inclusives. Barcelona, 1 i 2 de desembre de 2008.
- I Fòrum de Pobles i Ciutats per als Drets Humans. Barcelona, 14 de maig de 2009.
- V Congrés de Serveis Socials Municipals "Més qualitat, més vida". Taula Rodona: "Voluntariat Local: Una tasca compartida entre els Governos Locals i la Societat". ZAMORA, 10, 11 i 12 de juny de 2009.
- Jornada "Urbanisme i participació: iniciativa i reptes de futur". Barcelona, 2 de juliol de 2009.
- Jornades Formatives en Pressupost Participatiu. Santa Cristina d'Aro, 3 i 4 de juliol.
- Trobada de Ciutats. Participació i Govern Local. Las Palmas de Gran Canaria, 17 i 18 de juliol.
- Jornada de treball per a l'estudi que està realitzant la Diputació de Barcelona sobre joves i participació en diferents ciutats de la província. Barcelona, 22 de setembre.

12. ACTIVITATS PREVISTES PER AL 2010

- Propera reunió del Comitè Coordinador. Per determinar.
- Congrés Internacional sobre Models de Pressupost Participatiu. 20 i 21 de gener a Berlín.
- Commemoració del X Aniversari del Fòrum Social Mundial. 25 de gener a Porto Alegre.
- Fòrum Social Temàtic. Del 29 al 31 de gener a Bahía.
- Fòrum Social Urbà Mundial. Del 22 al 26 de març a Rio de Janeiro.
- II Fòrum d'Autoritats Locals de Perifèria - Metròpolis Solidàries. Del 10 al 12 de juny a Getafe.
- III Congrés Mundial de CGLU. Del 17 al 20 de novembre a Ciutat de Mèxic.

